

V18 Populatiestudies: Lepelaar

Titel/naam meet/monitorprogramma

Verspreiding en populatiedynamica van Lepelaars in Nederland en in doortrek- en overwinteringsgebieden.

Naam aansturende organisatie (+ beheer metadata)

Rijksuniversiteit Groningen, Koninklijk Nederlands Instituut voor Zeeonderzoek en Werkgroep Lepelaar

Datum voltooiing, volgende herziening

Lopend onderzoek.

Samenvatting (korte beschrijving van de inhoud van de dataset)

Aantallen Lepelaars in Nederland en in doortrek- en overwinteringsgebieden; waarnemingen van gekleurde vogels; populatiedynamische gegevens (aantal broedparen, jaarlijkse reproductie, biometrie, overleving); gegevens van voedsel ecologisch onderzoek, op basis van analyse van braaksel (vanaf 1985); GPS-logger gegevens.

Doel waarvoor data worden verzameld

Monitoring aantallen en verspreiding pleisterende Lepelaars, in kaart brengen trekgedrag en volgen van populatiedynamische parameters in Nederland en daar buiten. Vanaf 2001 worden ook Kleine Zilverreigers meegenomen.

Naam uitvoerende dienst/organisatie (verzamen data)

Rijks Universiteit Groningen (RUG), Nederlands Instituut voor Zeeonderzoek (NIOZ), Werkgroep Lepelaar:

Rol contactpersoon (beschrijving op welke wijze de perso(o)n(en) betrokken is/zijn bij de data)

Petra de Goeij (RUG), petra.de.goeij@nioz.nl en Tamar Lok (NIOZ) tamar.lok@nioz.nl. Coördinator, beheerder gegevens, verwerker gegevens, publicatie gegevens, contactpersoon naar vrijwillige waarnemers, contactpersoon naar gebruikers.

Geografisch gebied

Alle relevante gebieden in Nederland. Vogels worden in Nederland gekleurd op Schiermonnikoog, Terschelling, Vlieland, Texel, Griend, Rottumerplaat, Onderdijk, Den Oever, Kinseldam en in de Delta. Daarnaast wordt intensief samengewerkt met verschillende buitenlandse onderzoekers (o.a. België, Duitsland, Denemarken, Frankrijk, Portugal, Spanje, Mauretanië, Senegal)

Gebruiksbeperkingen (waarvoor zijn de data niet geschikt)

Soort wordt meegenomen tijdens de reguliere watervogeltellingen. Deze worden echter niet overal met voldoende frequentie uitgevoerd.

Overige beperkingen in gebruik

Integrale overzichten van de resultaten van de tellingen verschijnen in de vorm van rapporten. Over gebruik van detailgegevens contact opnemen met de beheerder van de gegevens.

Thema's (b.v. diversiteit, verspreiding, trends, reproductiesucces)

Aantallen, verspreiding, overleving, reproductiesucces, voedsel生态学.

Temporele dekking

Vanaf 1982.

Volledigheid

In principe wordt informatie verzameld uit het gehele verspreidingsgebied (van Denemarken, Duitsland en Nederland in het noorden tot Mauretanië en Senegal in het zuiden).

Nauwkeurigheid

Gegevens zijn gebaseerd op vogeltellingen, broedvogeltellingen en ringonderzoek. Hierbij wordt gebruik gemaakt van kleurringen met letterinscripties en kleurcombinaties met vlaggen. Alle drie technieken hebben hun eigen specifieke (on)nauwkeurigheden.

Algemene beschrijving van herkomst

Resultaat van tellingen, broedvogelonderzoek en ringonderzoek, gedeeltelijk met behulp van vrijwilligers.

Inwinningsmethode

Diverse technieken, o.a. tellingen, gedeeltelijk vanuit de lucht (kolonies in moeilijk toegankelijke gebieden). Populatie-dynamische gegevens worden o.a. verzameld op basis van kleurringwaarnemingen (10-15% van de populatie is gekleurd). Broedsucces: tellingen van het aantal vliegvlugge jongen gedeeld door het aantal nesten in kolonies, en percentages juvenielen op nazomerpleisterplaatsen. Verspreiding en gedrag mbv UvA-bits GPS-loggers. Professioneel en vrijwilligers.

Beschrijving uitgevoerde bewerkingen

O.a. analyses van ontwikkelingen in broedsucces en overleving in relatie tot toenemende populatiegrootte (dichtheidsafhankelijkheid) en individuele trekstrategieën.

Meetvariabelen

Aantallen, broedsucces, conditie van nestjongen, overleving (adhv. kleurringgegevens). Trekroutes, pleisterplaatsen, trekstrategie (mbv Uva-bits GPS-loggers), voedsel (adhv kots en isotopen in het bloed)

Meetmethodiek

Tellingen, (kleur)ringonderzoek, telemetrie, voedselonderzoek via isotopen en analyse van braaksels van jongen.

Soort dataset (opslagmedium)

Diverse, oa Microsoft Access

Verplichting vanuit (Europese) richtlijn

VR	HR	KRW	TMAP	OSPAR
Y+	NY+	N	N	N

Kosten op jaarbasis

€100.000

Soortenoverzicht (soorten waarvoor het meetprogramma (statistisch) betrouwbare gegevens oplevert)

Lepelaar *Platalea leucorodia leucorodia* en *Platalea leucorodia balsaci*.

Habitats (waarvoor het betreffende meetnet gegevens oplevert)

Levert relevante info over instandhoudingsdoelstelling van habitattypen 1130 en 1140. Deels ook over de karakteristieke fauna van kwelders (1330) en duinmeren. Waddengebieden, visvijvers, rijstvelden, zoutpannen, natuurlijke moerassen en delta's.

Referenties

Bauchau, V., Horn, H. & Overdijk, O. 1998. Survival of Spoonbills on Wadden Sea islands. *Journal of Avian Biology* 29(2): 177-82.

El-Hacen, E.M., Piersma, T., Jouta, J., Overdijk, O. & Lok, T. 2014. Seasonal variation in the diet of Spoonbill chicks in the Wadden Sea: a stable isotopes approach. *Journal of Ornithology* 155: 611-619.

Jouta, J., Goeij, P.D., Lok, T., Velilla, E., Camphuysen, C.J., Leopold, M., Veer, H.W.V.D., Olf, H., Overdijk, O. & Piersma, T. (2018) Unexpected dietary preferences of Eurasian Spoonbills in the Dutch Wadden Sea: spoonbills mainly feed on small fish not shrimp. *Journal of Ornithology*, **159**, 839-849.

Lok, T., Overdijk, O., Horn, H. & Piersma, T. (2009) The spoonbill *Platalea leucorodia* population of the Wadden Sea islands: does population growth level off? *Limosa*, **82**, 149-157.

Lok, T., Overdijk, O., Tinbergen, J.M. & Piersma, T. (2011) The paradox of spoonbill migration: most birds travel to where survival rates are lowest. *Animal Behaviour*, **82**, 837-844.

Lok, T., Overdijk, O. & Piersma, T. 2013. Migration tendency delays distributional response to differential survival prospects along a flyway. *American Naturalist* 181(4): 520-531.

Lok, T., Overdijk, O., Tinbergen, J.M. & Piersma, T. 2013. Seasonal variation in density dependence in age-specific survival of a long-distance migrant. *Ecology* 94(10): 2358-2369.

Lok, T., Overdijk, O., Tinbergen, J.M. & Piersma, T. 2011. The paradox of spoonbill migration: most birds travel to where survival rates are lowest. *Animal Behaviour* 82: 837-844.

Lok, T., Overdijk, O., Horn, H. & Piersma, T. 2009. De Lepelaarpopulatie van de Wadden komt het einde van de groei inzicht? *Limosa* 82: 149-157.

El-Hacen, H.M., Overdijk, O., Lok, T., Olff, H. & Piersma, T. (2013) Home range, habitat selection, and foraging rhythm in Mauritanian spoonbills (*Platalea leucorodia balsaci*): A satellite tracking study. *Waterbirds*, **36**, 277-286.

El-Hacen, E.M., Piersma, T., Jouta, J., Overdijk, O. & Lok, T. (2014) Seasonal variation in the diet of Spoonbill chicks in the Wadden Sea: a stable isotopes approach. *Journal of Ornithology*, **155**, 611-619.

Lok, T. (2013) Spoonbills as a model system: a demographic cost-benefit analysis of differential migration. PhD thesis, University of Groningen.

Lok, T., Overdijk, O. & Piersma, T. (2013) Migration tendency delays distributional response to differential survival prospects along a flyway. *American Naturalist*, **181**, 520-531.

Lok, T., Overdijk, O., Tinbergen, J.M. & Piersma, T. (2013) Seasonal variation in density dependence in age-specific survival of a long-distance migrant. *Ecology*, **94**, 2358-2369.

Lok, T., Overdijk, O. & Piersma, T. (2014) Interpreting variation in growth of Eurasian Spoonbill chicks: disentangling the effects of age, sex and environment. *Ardea*, **102**, 181-194.

Lok, T., Overdijk, O. & Piersma, T. (2015) The cost of migration: spoonbills suffer higher mortality during trans-Saharan spring migrations only. *Biology Letters*, **11**, 20140944.

Lok, T., Veldhoen, L., Overdijk, O., Tinbergen, J.M. & Piersma, T. (2017) An age-dependent fitness cost of migration? Old trans-Saharan migrating spoonbills breed later than those staying in Europe, and late breeders have lower recruitment. *Journal of Animal Ecology*, **86**, 998-1009.

Oudman, T., De Goeij, P., Piersma, T. & Lok, T. (2017) Colony-breeding Eurasian Spoonbills in The Netherlands: local limits to population growth with expansion into new areas. *Ardea*, **105**, 113-124.

Overdijk, O. 2004. De Lepelaar als een ambassadeur voor bescherming van internationale trekroutes. *Limosa* 77(2-3): 93-100

Piersma, T., Van der Velde, M., El-Hacen, H.M., Lok, T. & Overdijk, O. (2012) Molecular verification of the subspecies status of the Mauritanian spoonbill *Platalea leucorodia balsaci*. *Ardea*, **100**, 131-136.

Van Dijk, K. & Overdijk, O. 1996. Lepelaars *Platalea leucorodia* op nazomerpleisterplaatsen in Nederland in augustus 1995. *Limosa* 69: 175-79.